

Det siger medlemmerne af FOA om mindre pauser i løbet af arbejdsdagen

FOA har i perioden 28. august til 6. september 2012 gennemført en spørgeskemaundersøgelse om pauser via forbundets elektroniske medlemspanel MedlemsPulsen. Spørgsmålene om pauser var en del af en større undersøgelse, der også omhandlede andre temaer, som lokal løn og rygsmerter. I alt har 1.671 medlemmer deltaget i hele eller dele af undersøgelsen, og undersøgelsens svarprocent er på 66 procent.

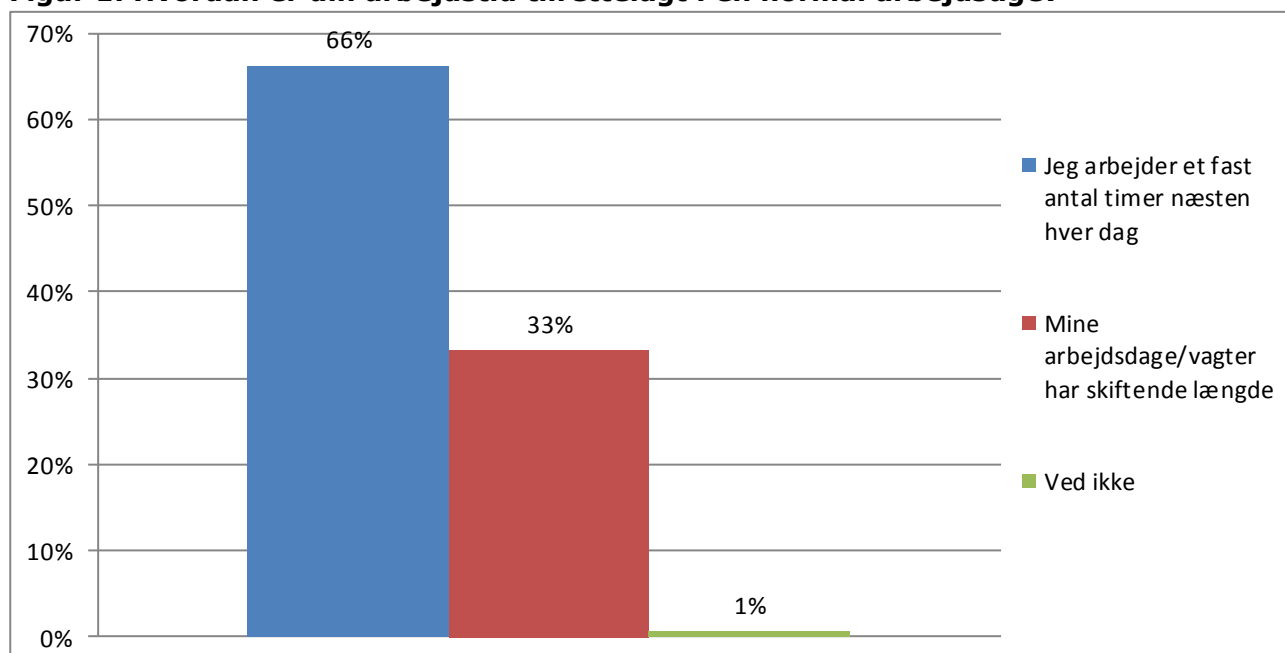
De pauser, der var emnet for undersøgelsen, er mindre pauser ud over den spisepause, som mange medlemmer har ret til at holde i løbet af en arbejdsdag eller vagt.

Hovedresultaterne af undersøgelsen er:

- 2 ud af 3 medlemmer har et fast antal timer næsten hver dag og 2 ud af 3 medlemmer har overvejende dagsarbejde.
- Knap en fjerdedel af de medlemmer, der har medvirket i undersøgelsen, holder slet ingen mindre pauser udover spisepause i løbet af en typisk arbejdsdag eller vagt. En anden fjerdedel holder 1-10 minutters pause, og for yderligere en fjerdedel er det meget forskelligt fra arbejdsdag til arbejdsdag, om og hvor længe de holder mindre pauser.
- Under en fjerdedel af medlemmerne svarer, at der er retningslinjer om pauser på deres arbejdsplads.
- 6 ud af 10 medlemmer er helt eller delvist enige i, at de har tilstrækkelig mulighed for at holde mindre pauser i løbet af arbejdsdagen.
4 ud af 10 er uenige i dette. Disse medlemmer har udpeget årsagerne til, at de ikke har tilstrækkelig mulighed for at holde pauser, og 6 ud af 10 svarer, at de ikke kan nå deres opgaver, hvis de holder pauser. Derudover gør mange medlemmer opmærksom på, at de skal være til rådighed for børnene, de ældre eller andre borgere.

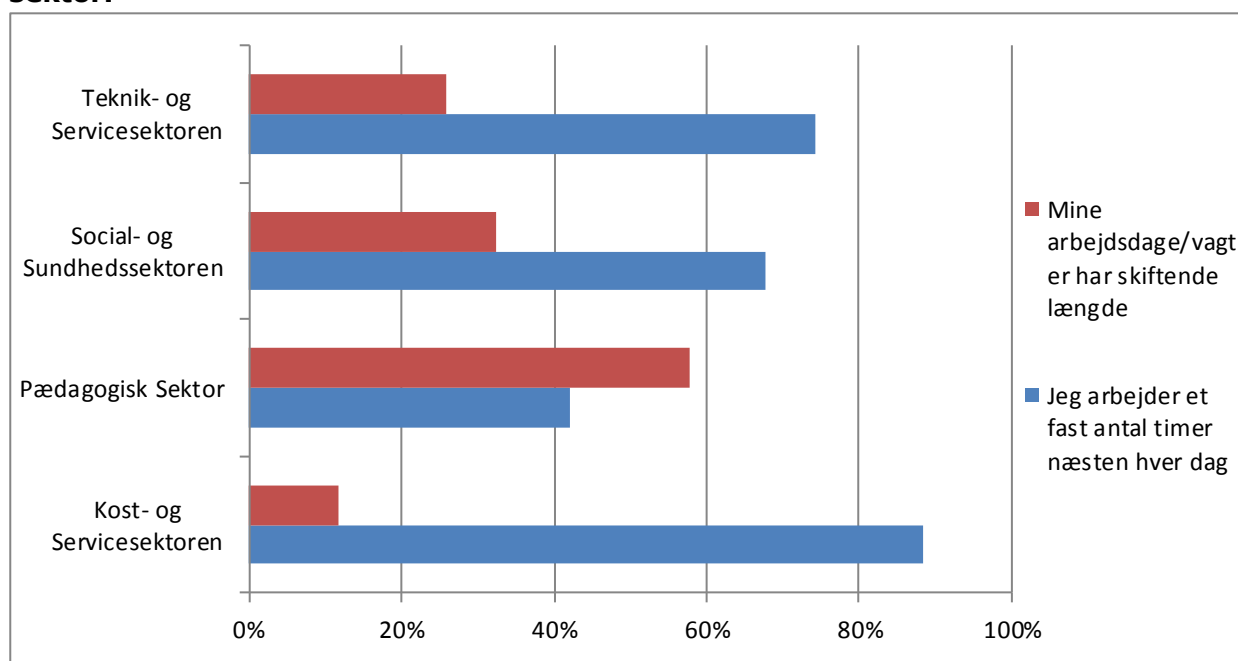
2 ud af 3 FOA-medlemmer har et fast antal timer næsten hver dag

Figur 1. Hvordan er din arbejdstid tilrettelagt i en normal arbejdsuge?

I figur 2 hvor medlemmerne er opdelt efter, hvilken sektor de hører til, ser vi nogle forskelle. Andelen, der arbejder et fast antal timer næsten hver dag, er således 87 procent i Kost- og Servicesektoren, men kun 42 procent i Pædagogisk Sektor. I Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren ligger andelen tæt på gennemsnittet.

Figur 2. Hvordan er din arbejdstid tilrettelagt i en normal arbejdsuge? Opdelt efter sektor.

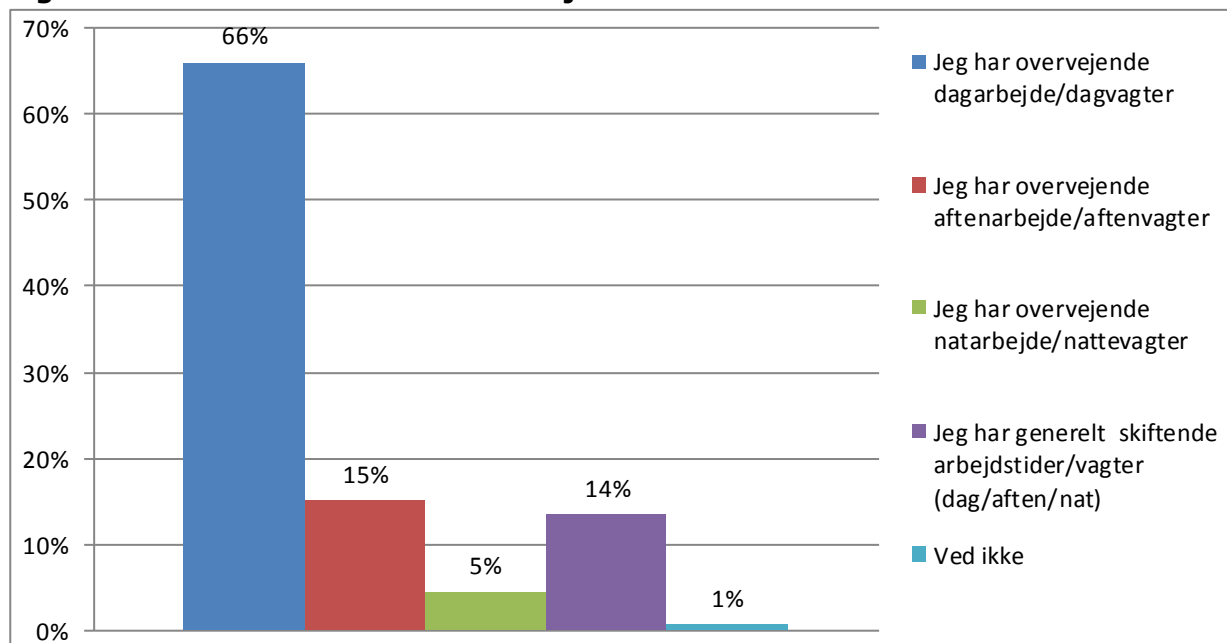

Anm. Man skal være opmærksom på, at forskelle mellem sektorerne, som ikke er nævnt i teksten ikke nødvendigvis er statistisk signifikante.

2 ud af 3 FOA-medlemmer arbejder hovedsagligt om dagen

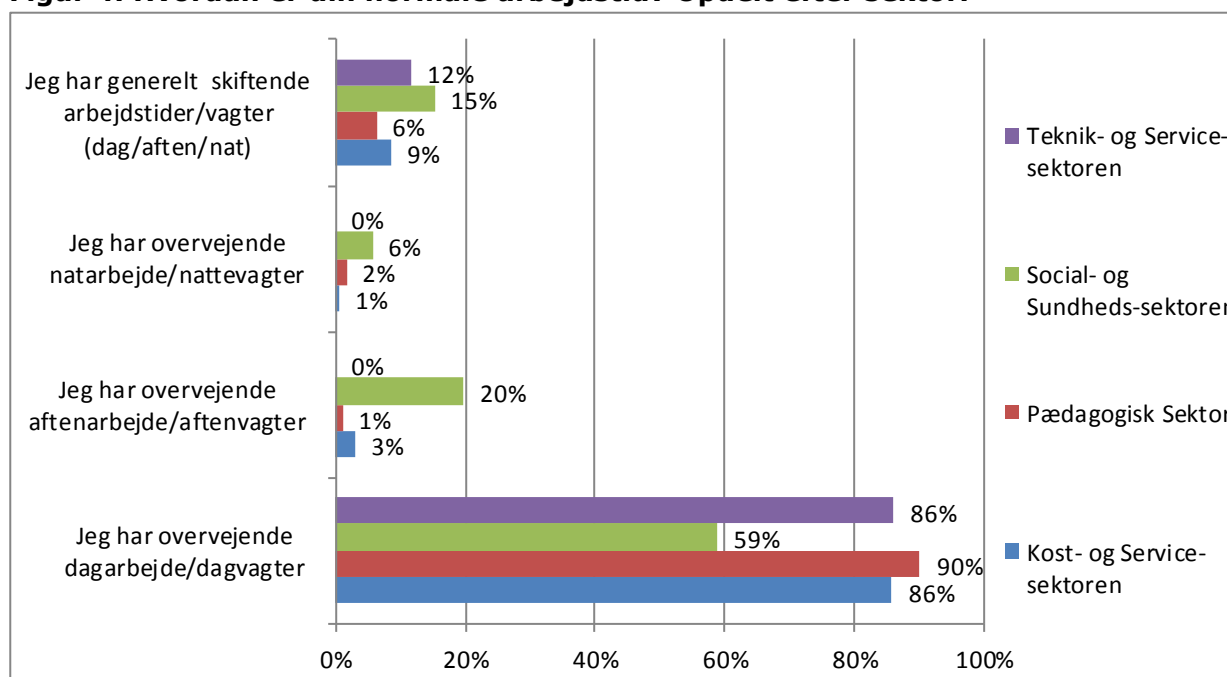
Derudover har 15 procent aftenarbejde, og 5 procent har natarbejde. 14 procent har skiftende arbejdstider.

Figur 3. Hvordan er din normale arbejdstid?

I figur 4 ser vi igen, at der er markante forskelle mellem sektorerne. Blandt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren er det således kun 59 procent, der overvejende har dagarbejde. For de tre andre sektorer ligger andelen på mellem 86 og 90 procent.

Figur 4. Hvordan er din normale arbejdstid? Opdelt efter sektor.

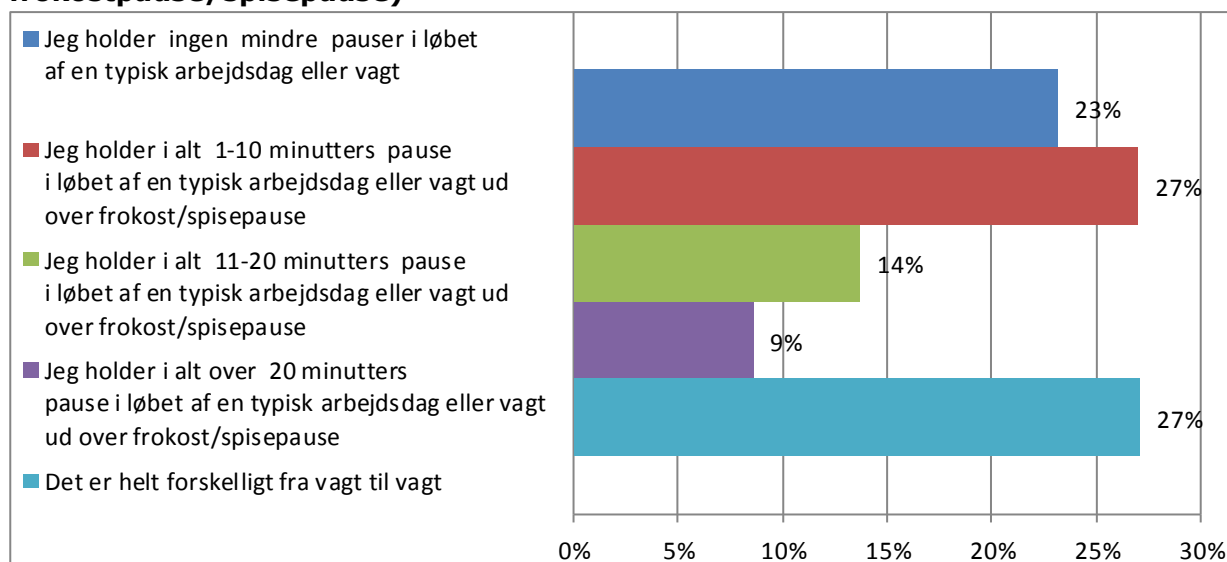

Anm. Man skal være opmærksom på, at forskelle mellem sektorerne, som ikke er nævnt i teksten ikke nødvendigvis er statistisk signifikante.

Næsten en fjerdedel holder slet ingen mindre pauser

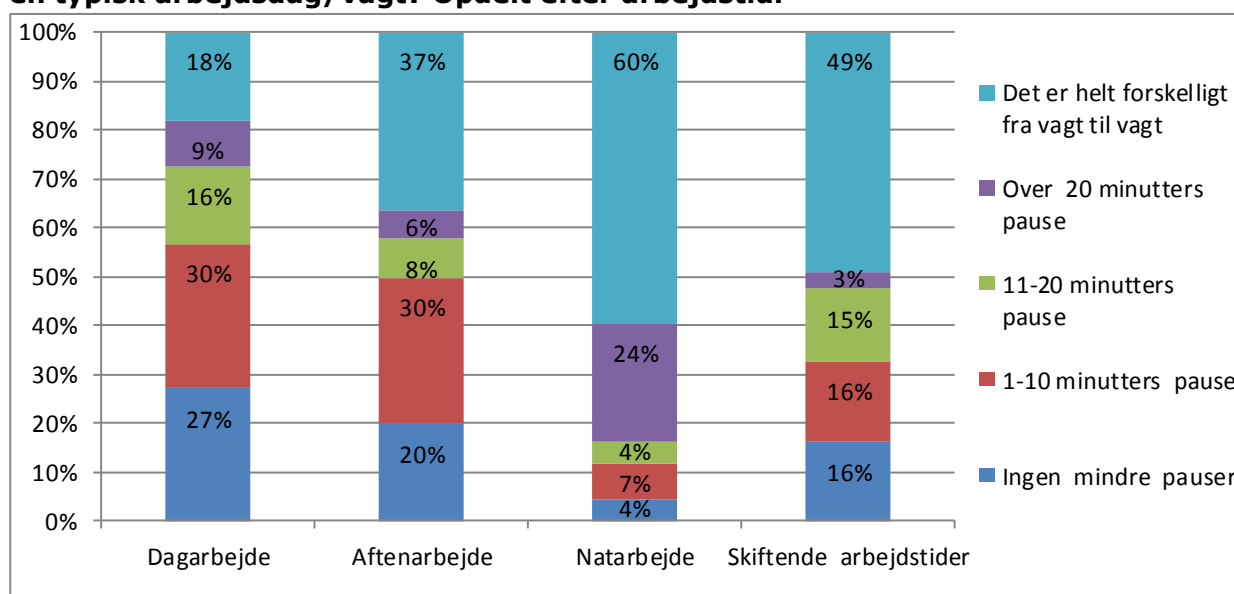
Derudover holder en fjerdedel mellem 1 og 10 minutters pause, 14 procent holder pause i 11 til 20 minutter og knap 1 ud 10 holder mere end 20 minutters pause. 27 procent har svaret, at det er helt forskelligt fra vagt til vagt.

Figur 5. Hvilket af følgende udsagn passer bedst på de pauser, du kan tage i løbet af en typisk arbejdsdag/vagt? - (Du bedes se bort fra den tid, du bruger på en frokostpause/spisepause)

I figur 6 nedenfor kan vi se, at det især er medlemmer, der overvejende har natarbejde, som holder mest pause. Kun 4 procent af de deltagere, der hovedsagligt arbejder om natten, holder slet ingen pauser, og næsten en fjerdedel holder mere end 20 minutter. 6 ud af 10 med natarbejde har desuden svaret, at det varierer fra vagt til vagt.

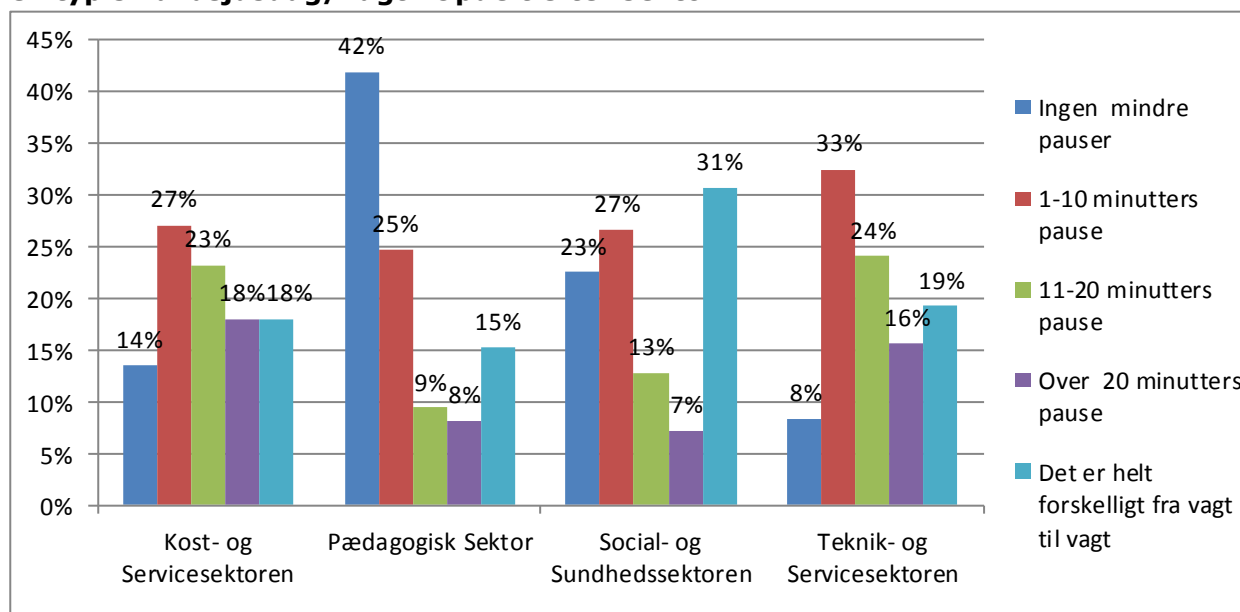
Figur 6. Hvilket af følgende udsagn passer bedst på de pauser, du kan tage i løbet af en typisk arbejdsdag/vagt? Opdelte efter arbejdstid.

Anm. Man skal være opmærksom på, at forskelle mellem sektorerne, som ikke er nævnt i teksten ikke nødvendigvis er statistisk signifikante.

Opdeler man svarene efter sektor, som vist i figur 7, ser man at det især er medlemmer i Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren, der holder længere pauser. 41 procent af i Kost- og Servicesektoren og 40 procent af medlemmerne i Teknik- og Servicesektoren holder mere end 11 minutters pause i løbet af en typisk arbejdsdag. I Pædagogisk Sektor og Social- og Sundhedssektoren er det kun 17 og 20 procent. Mere end 4 ud af 10 medlemmer i Pædagogisk Sektor holder slet ikke mindre pauser.

Figur 7. Hvilket af følgende udsagn passer bedst på de pauser, du kan tage i løbet af en typisk arbejdsdag/vagt? Opdelt efter sektor.

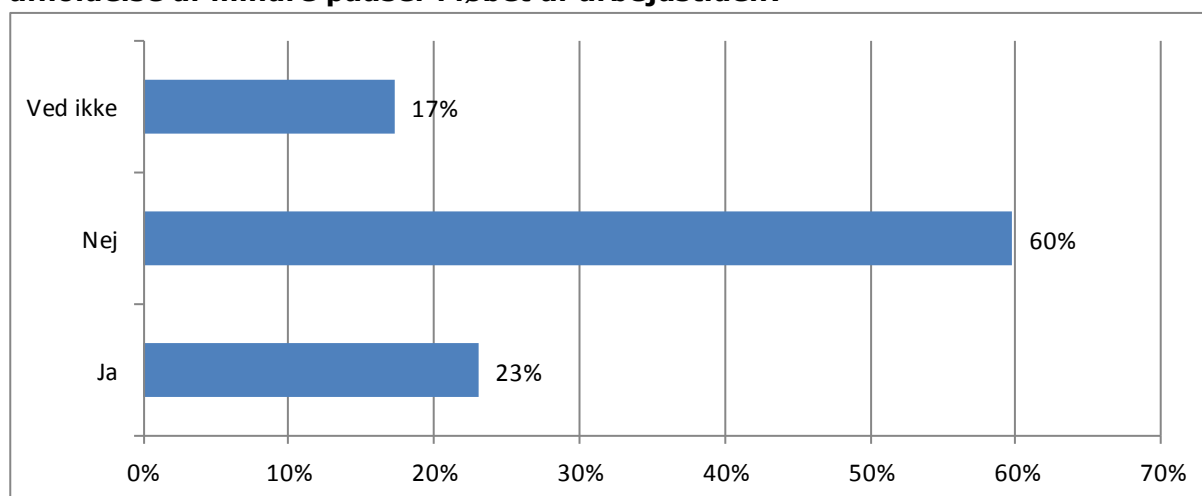

Anm. Man skal være opmærksom på, at forskelle mellem sektorerne, som ikke er nævnt i teksten ikke nødvendigvis er statistisk signifikante.

Knap hver fjerde er ansat på en arbejdsplads, som har retningslinjer for pauser

Derudover arbejder 6 ud af 10 medlemmer på en arbejdsplads, som ikke har retningslinjer for afholdelse af mindre pauser i løbet af arbejdsdagen og 17 procent har svaret "Ved ikke".

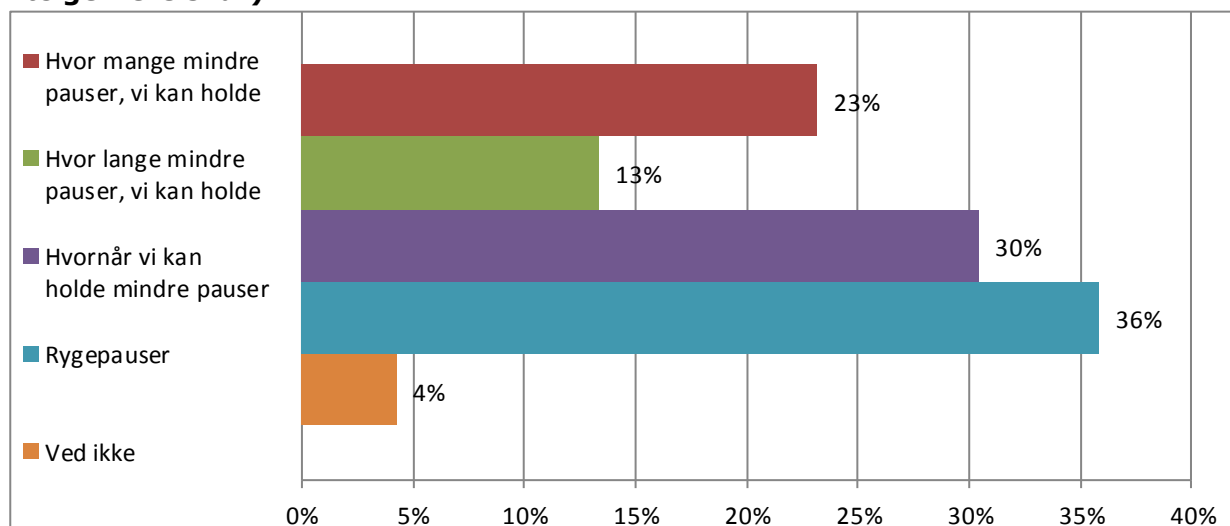
Figur 8. Har I på din arbejdsplads nogle retningslinjer (mundtlige eller skriftlige) for afholdelse af mindre pauser i løbet af arbejdstiden?

Det er især medlemmer, der arbejder i Pædagogisk Sektor, som har retningslinjer for mindre pauser på deres arbejdsplads.

I figur 9 nedenfor kan vi se, at det er meget forskelligt, hvad retningslinjerne handler om. Flest svarer, at retningslinjerne handler om rygepauser, men både tidspunktet for og antallet af pauser er også beskrevet i manges retningslinjer.

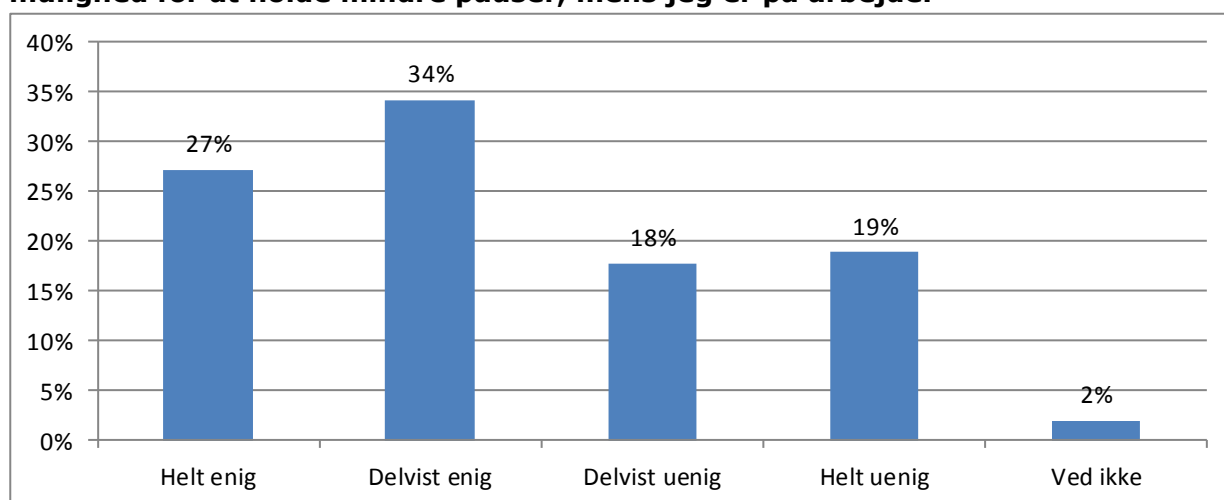
Figur 9. Hvilke af følgende forhold handler retningslinjerne om pauser om? - (Du kan vælge flere svar)

Mere end 3 ud af 10 medlemmer føler ikke, at de kan holde tilstrækkeligt med mindre pauser i arbejdstiden

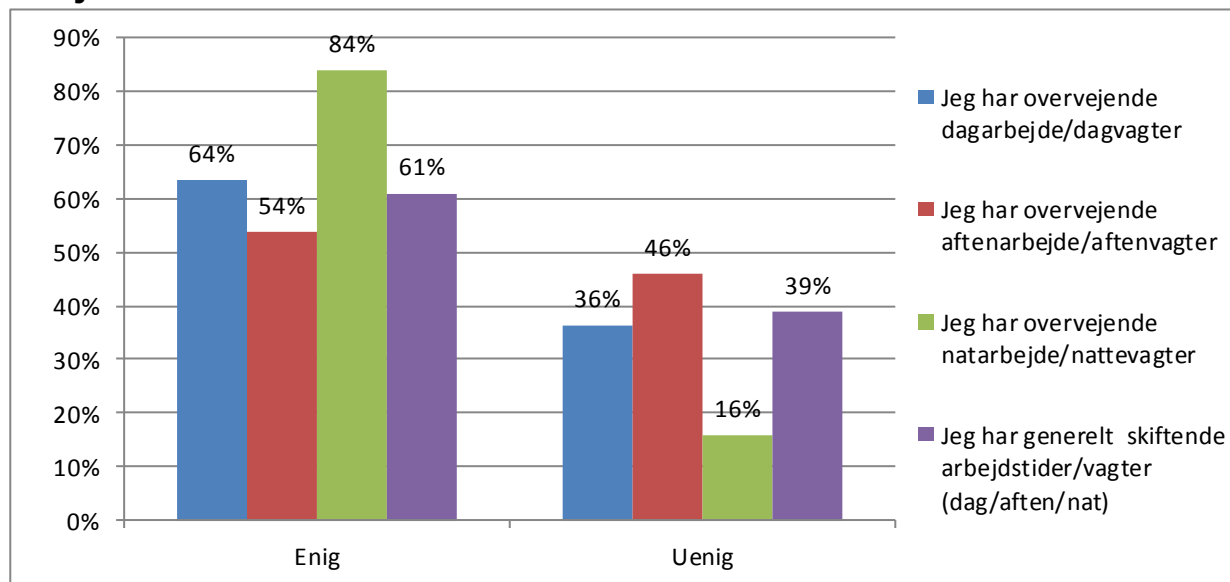
Spørger vi medlemmerne, om de oplever, at de har tilstrækkelig mulighed for at holde pauser, svarer knap 4 ud af 10, at de er "Helt uenige" eller "Delvist uenige" i dette. Mere end 6 ud af 10 er dog tilfredse med deres muligheder for at holde pause i løbet af arbejdsdagen.

Figur 10. Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? "Jeg har tilstrækkelig mulighed for at holde mindre pauser, mens jeg er på arbejde."

I figur 11 nedenfor fremgår det, at medlemmer, der arbejder om natten har markant bedre muligheder for at afholde tilstrækkeligt med mindre pauser i arbejdstiden end medlemmer, der arbejder om dagen eller aftenen.

Figur 11. Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? "Jeg har tilstrækkelig mulighed for at holde mindre pauser, mens jeg er på arbejde." Opdelt efter arbejdstid.

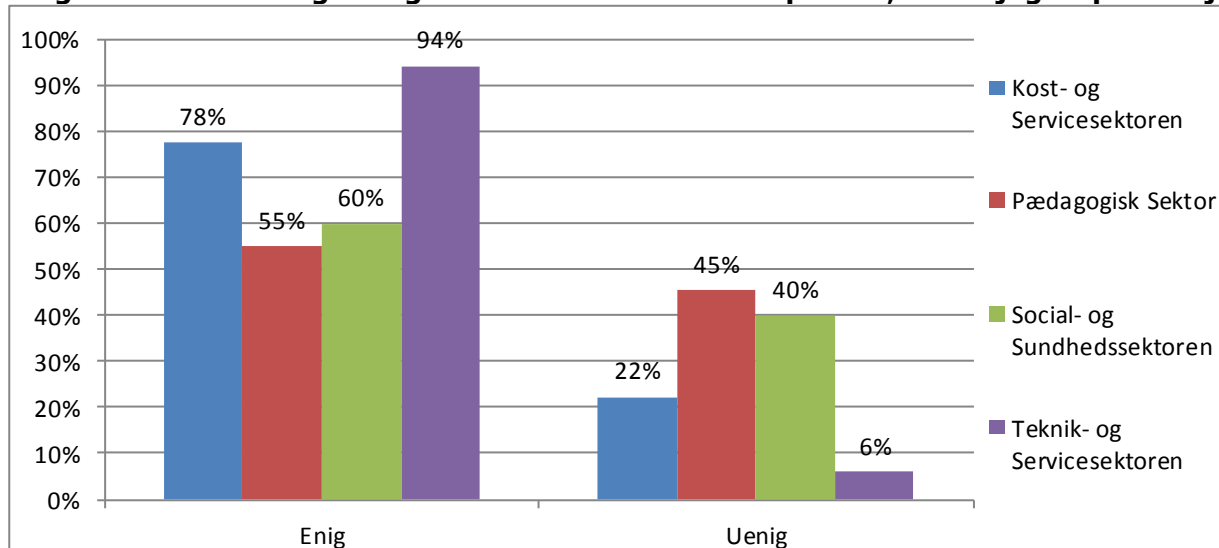
Anm. Man skal være opmærksom på at kun gruppen af medlemmer, der arbejder om natten adskiller sig statistisk signifikant fra de andre grupper.

Anm. Svarkategorierne "Helt enig" og "Delvist enig" er slået sammen til kategorien "Enig" og svarkategorierne "Helt uenig" og "Delvist uenig" er slået sammen til kategorien "Uenig". For overblikkets skyld er deltagere, som har svaret "Ved ikke" udeladt.

Opdeler man i stedet svarene efter sektor som i figur 12, kan man se, at det især er Teknik- og Servicesektoren og Kost- og Servicesektoren, der er tilfredse med deres mulighed for at holde mindre pauser mens de på arbejde.

Figur 12. Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn?

"Jeg har tilstrækkelig mulighed for at holde mindre pauser, mens jeg er på arbejde."

Anm. Man skal være opmærksom på, at forskelle mellem sektorerne, som ikke er nævnt i teksten ikke nødvendigvis er statistisk signifikante.

Anm. Svarene er opdelt efter sektor. For overblikkets skyld er deltagere uden et registreret sektortilhørsforhold udeladt. Der var 2 deltagere uden et registreret sektortilhørsforhold.

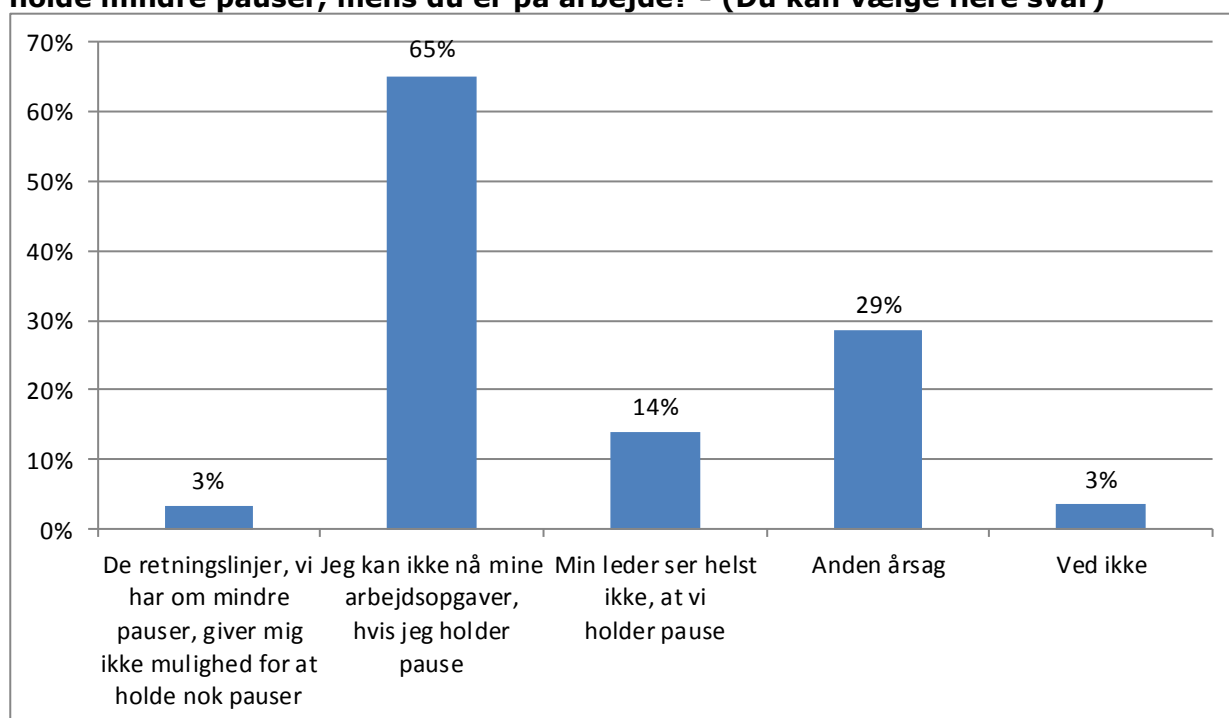
Anm. Svarkategorierne "Helt enig" og "Delvist enig" er slået sammen til kategorien "Enig" og svarkategorierne "Helt uenig" og "Delvist uenig" er slået sammen til kategorien "Uenig". For overblikkets skyld er deltagere, som har svaret "Ved ikke" udeladt. 30 deltagere svarede "Ved ikke" på spørgsmålet.

De medlemmer, der oplever, at de ikke har tilstrækkelig mulighed for at holde pauser, er blevet spurgt, hvad årsagen til det er.

Her svarer langt størstedelen, næsten to tredjedele, at de ikke kan nå deres arbejdsopgaver, hvis de holder pauser. Hver syvende svarer, at deres leder helst ikke ser, at der holdes mindre pauser i arbejdstiden. Kun 3 procent angiver arbejdspladsens retningslinjer som værende årsagen.

Knap 3 ud af 10 svarer, at det har andre årsager end de nævnte. Af dem svarer mange, at det skyldes deres jobfunktion, som hos mange kræver konstant overvågning af beboere, patienter eller børn.

Figur 13. Hvad er årsagen/årsagerne til, at du ikke har tilstrækkelig mulighed for at holde mindre pauser, mens du er på arbejde? - (Du kan vælge flere svar)

Afslutningsvis har vi givet deltagerne i undersøgelsen mulighed for at komme med yderligere kommentarer til pauser i arbejdstiden. Det har 280 benyttet sig af. I de åbne kommentarer er der mange, som beklager sig over deres arbejdsvilkår, som de mener, er blevet markant forringet som følge af besparelser i den offentlige sektor. En ansat ved et plejehjem/plejecenter skriver for eksempel:

“Der er lige nu så meget fokus på økonomiske besparelser, at personalet presses til det yderste. Borgerne blive flere og har brug for hjælp og støtte, som SKAL ydes, blot ansættes der ikke mere personale til at varetage dette. Dermed er der ingen pauser, EJ HELLER SPISEPAUSER! Vi kan aftale at holde pause på skift, men dette lader sig ikke gøre da normeringen gør, at alle skal være til stede blandt beboerne. Jeg observerer og oplever, at samtlige kollegaer langsomt bliver mere og mere stressede pga. dette pres 7-8 timer i træk.”

En anden gennemgående tendens i de åbne kommentarer er en utilfredshed med rygerne og arbejdspladsens retningslinjer for rygepauser. Mange føler, at de har ligeså meget behov for at

holde pause som deres rygende kollegaer, men at de ikke har samme muligheder for at gøre det. En ikke-rygende ansat ved en dagsinstitution/SFO skriver fx:

"Rygerne (det er også vores leder) må ryge uden for pauserne. De må gerne gå flere ad gangen. De står og ryger ude på fortovet. Vi andre, som ikke ryger, kan se inde fra stuen, at de står og ryger og hygger sig med hinanden. Det er meningen, at de skal holde en kortere frokostpause, men det er ikke det, der sker."

For mere information om rygning og rygeregler på arbejdspladser henviser vi til FOAs notat om rygning fra januar 2012. Notatet kan findes på FOA.dk.

Undersøgelsens metode

Undersøgelsen om pauser er gennemført i perioden 28. august til 6. september 2012 via forbundets elektroniske medlemspanel MedlemsPulsen. Medlemmerne fik én påmindelse i indsamlingsperioden. Undersøgelsen om pauser var en del af en større undersøgelse, der også indeholdt andre emner (bl.a. lokal løn og rygmerter).

Deltagerne i medlemspanelet er sammensat af medlemmer, der har meldt sig til panelet via forbundets hjemmeside, og medlemmer, der - tilfældigt eller via undersøgelser uden for panelet – er hvervet for at sikre en bedre repræsentation fra forbundets sektorer mv. I alt 2.735 medlemmer blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. 48 e-mail-adresser viste sig at være uvirksomme, så det reelle antal inviterede var 2.687 medlemmer.

1.671 medlemmer har gennemført hele spørgeskemaet, og 93 medlemmer har afgivet nogle svar. Den samlede svarprocent i undersøgelsen, 66 procent, ligger på linje med andre undersøgelser via medlemspanelet. Eftersom spørgsmålene om pauser ikke blev stillet til medlemmer, der i undersøgelsen havde oplyst, at de arbejder i dagplejen, har 1.566 deltagere besvaret hele eller dele af temaet om pauser.

Medlemmer, der arbejder i dagplejen, har ikke fået spørgsmålene om pauser, da deres arbejdsvilkår betyder, at de holder pauser på andre måder end resten af FOAs medlemmer. 1.566 deltagere har derfor svaret på nogle eller alle spørgsmålene om pauser. Da undersøgelsen omhandler pauser i løbet af arbejdsdagen, har kun erhvervsaktive panelister deltaget i undersøgelsen. Data er vægtet for sektor, hvilket behandles nærmere i notatets afsluttende metodeafsnit.

Vægtede besvarelser

Da vi er opmærksomme på, at vores medlemspanel MedlemsPulsen ikke er helt repræsentativt opbygget i forhold til forbundet som helhed, har vi valgt at vægte respondenternes svar for bedre at kunne bruge undersøgelserne til at sige noget om FOAs medlemmer som helhed. Især inden for sektortilhørsforhold¹ er repræsentationen skæv, og vi har en formodning om, at denne faktor ofte har betydning for respondenternes svar. Alle besvarelser er derfor vægtet i forhold til sektor. Svar fra medlemmer, der tilhører underrepræsenterede sektorer, vil dermed veje tungere end svar fra overrepræsenterede sektorer.

Praktisk talt vil det betyde, at hvis en sektor kun er repræsenteret af 10 procent af respondenterne i en undersøgelse, men samlet set udgør 15 procent af FOAs medlemmer, så vil besvarelserne fra de 10 procent blive ganget med 1,5. Justeringen kan også ske ved at "fjerne" en del af svarene fra en overrepræsenteret sektor. Det samlede antal "respondenter" kan derfor blive både højere og lavere efter, at data er vægtet. Svartotalerne stemmer derfor ikke altid overens med det angivne antal deltagere i undersøgelsen.

I panelet er især Kost og Servicesektoren overrepræsenteret og Pædagogisk Sektor underrepræsenteret, hvilket også gør sig gældende i denne undersøgelse. Da medlemmer, der arbejder i dagplejen ikke har fået spørgsmålene vedrørende pauser, er de blevet fjernet i vægtningen.

¹ Medlemmerne af FOA tilhører én af de følgende fire sektor: Kost- og Servicesektoren, Pædagogisk Sektor, Social- og Sundhedssektoren eller Teknik- og Servicesektoren.